

BRONZEVEJBI

METALSKINNET UNDER SOLENS STRÅLER

Henning Bang Madsen¹ og Yoko L. Dupont²

¹ Biologisk Institut, Københavns Universitet

² Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

Sommeren er gået på hæld, og de sene arter af vilde bier har travlt i blomsterne: Det er især humlebier og honningbier, som udnytter de sidste blomsterressourcer inden overvintringen, men flere andre vilde bier er på vingerne endnu. Bronzevejbi (*Halictus tumulorum*) gør ikke meget væsen af sig, men dens smukke grøn-metal-liske farver ses nemt i sollysets refleksioner. Hele biens krop er metallisk og sparsom behåret, men den har, som alle andre vejbi, smalle hvide bånd af hårfrynser på bagkroppen. Hunnerne er 6-8 mm lange. Hannerne ligner hunnerne, men er smallere, har længere antenner og gule ben. De overvintrede hunner er fremme i maj-juli, mens hanner og nye hunner først kommer frem i sensommeren, august-september. Bronzevejbi er ikke kræsen og samler pollen fra mange forskellige planter (polylektisk), Figur 1. Bronzevejbi hører til familien vejbi (*Halictidae*), der bl.a. også omfatter smalbie og de fodersnyltende blodbie.

Reden anlægges i jorden, gerne ved stier og markveje og ses som små jordforhøjninger (*tumulus*, deraf dens navn) omkring indgangen til reden. Rederne findes ofte som "kolonier" med mange reder samme sted, men hvor hunnerne lever enligt og uden samarbejde med hinanden. Under sydligere himmelstrøg kan bronzevejbi dog danne sociale kolonier med en æglæggende hun og arbejdere, ligesom hos humlebier. Det er uvist om der findes sociale kolonier af bronzevejbi i Danmark. Reden består af en 15-20 cm lang lodret hovedgang med korte sidegange, hvor yngelceller provianteres med nektar og pollen (bibrod). De fleste arter af vejbi og smalbie er enlige, men nogle arter kan, som hos bronzevejbi, udvikle forskellig grad af social levevis. Det formodes, at disse arter oprindeligt har været sociale, men er skiftet til enlig levevis i takt med at deres udbredelse er udvidet mod et køligere klima.

To fodersnylttere (kleptoparasitter), overdrevblodbi (*Sphecodes ephippius*) og pandeblodbi (*S. miniatus*) trænger ind i bronzevejbiernes reder og udnytter provianten

Figur 1. Bronzevejbi hun på reseda (*Reseda lutea*).

Foto: Henning Bang Madsen.

Figur 2. Næroptagelse af viftevinge (*Halictoxenos tumulorum*) hunner på bronzevejbi. Foto: Lars Skipper.

til deres eget afkom. De voksne bronzevejbier kan blive inficeret med de særprægede viftevinger (*Halictoxenos tumulorum*). Hunner af viftevingerne ses som "knapper", der stikker ud ved biens bagkropsled (Figur 2). De små hanner (3 mm) er frit flyvende, har store og gennemsigtige bagvinger der minder om vifter, og som kan også foldes helt sammen (deraf navnet).

Bronzevejbi er vores mest almindelige vejbi og den er udbredt over hele landet. Den lever i haver, parker, tørre blomsterrige overdrev og mange andre steder.

Kilder

Benton, T. 2017. Solitary bees. Kirk, W. D. J. (ed): Naturalist Handbooks 33. Pelagic Publishers, Exeter.

Madsen, H.B. Dupont, Y.L. 2013. Vilde Bier. Natur og Museum.

BWARS, Bees, Wasps and Ants Recording Society, www.bwars.com